

Til samtlige kommunalbestyrelser

cc: Ankestyrelsen og KL

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
oim@oim.dk

Sagsnr.
2017 - 2891

Doknr.
517325

Dato
8. august 2018

Orientering om indførelse af mulighed for at udskrive bindende kommunale folkeafstemninger

Ved dette brev orienteres samtlige kommunalbestyrelser om de ændringer af den kommunale styrelseslov og den kommunale og regionale valglov, der trådte i kraft den 1. juli 2018.

Ændringerne følger af lov nr. 748 af 8. juni 2018 om ændring af lov om kommunernes styrelse, lov om kommunale og regionale valg og regionsloven (Bindende kommunale folkeafstemninger).

Ændringerne er indarbejdet i en ny lovbekendtgørelse af den kommunale styrelseslov, se vedlagte og følgende link til Retsinformations hjemmeside:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/RO710.aspx?id=202173>

Ændringerne er endvidere indarbejdet i en ny lovbekendtgørelse af den kommunale og regionale valglov, se vedlagte og følgende link til Retsinformations hjemmeside:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/RO710.aspx?id=202013>

Økonomi- og Indenrigsministeriet opfordrer til, at borgmesteren skriftligt eller mundtligt orienterer medlemmerne af kommunalbestyrelsen om den nye mulighed for at udskrive bindende kommunale folkeafstemninger.

1. Ændringernes baggrund og formål

Lovændringerne udmønter den politiske aftale om bindende kommunale folkeafstemninger, der den 5. februar 2018 blev indgået mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet.

2. Hovedindholdet af de nye regler

Med lovændringerne får kommunalbestyrelserne ret til på et møde ved simpelt flertal at træffe beslutning om at afholde en bindende kommunal folkeafstemning. Der er alene hjemmel til at afholde bindende folkeafstemninger i kommunerne – ikke i regionerne.

Der kan alene afholdes bindende kommunale folkeafstemninger om en beslutning, som kommunalbestyrelsen lovligt har truffet om et spørgsmål, der lovligt kan gøres til genstand for forhandling i kommunalbestyrelsen, og vælgerne skal ved folkeafstemningen godkende eller forkaste beslutningen. Kommunalbestyrelsen skal således have

vedtaget den beslutning, som kommunalbestyrelsen beslutter der skal afholdes en bindende kommunal folkeafstemning om. I loven er der dog opregnet en række nærmere angivne beslutninger, der ikke kan undergives en bindende kommunal folkeafstemning. Se herom afsnit 4.2 nedenfor.

Der kan tidligst afholdes en bindende kommunal folkeafstemning 2 måneder efter, at kommunalbestyrelsen har truffet beslutning herom, og folkeafstemningen skal senest være afholdt inden 6 måneder herefter. Folkeafstemningen skal altid være afholdt inden for kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Resultatet af en kommunal folkeafstemning vil være bindende indtil udgangen af valgperioden med den virkning, at kommunalbestyrelsen ikke inden for valgperioden kan omgøre resultatet af en kommunal folkeafstemning uden at afholde en ny kommunal folkeafstemning. Se herom afsnit 6 nedenfor.

De nærmere valgtekniske regler om afholdelse af folkeafstemningen tager udgangspunkt i reglerne om afholdelse af kommunale og regionale valg og landsdækkende folkeafstemninger med de nødvendige tilpasninger. Det indebærer bl.a., at folkeafstemningen skal afholdes som almindelige fremmødevalg med mulighed for forudgående brevstemmeafgivning. Se herom afsnit 7 nedenfor.

3. Kommunalbestyrelsens beslutning om at udskrive en bindende kommunal folkeafstemning

En kommunalbestyrelse kan træffe beslutning om, at der skal afholdes en bindende folkeafstemning om en beslutning, som kommunalbestyrelsen træffer i en sag, som kan gøres til genstand for forhandling i kommunalbestyrelsen.¹

Beslutningen om at afholde bindende folkeafstemning træffes ved simpelt flertal i kommunalbestyrelsen.²

Kommunalbestyrelsen skal også beslutte formuleringen på stemmesedlen af det spørgsmål, vælgerne skal tage stilling til ved folkeafstemningen, og beslutte dagen for folkeafstemningen.³ Beslutningen om at udskrive en bindende folkeafstemning, beslutningen om formuleringen af spørgsmålet på stemmesedlen og beslutningen om dagen for folkeafstemningen skal træffes i samme møde, som den beslutning, der udskrives folkeafstemning om.⁴

Kommunalbestyrelsen kan ikke efterfølgende ændre de nævnte beslutninger.⁵ Kommunalbestyrelsen kan således ikke efterfølgende fortryde sin beslutning om at udskrive en bindende kommunal folkeafstemning og aflyse afstemningen, jf. dog nedenfor afsnit 5 om de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen skal aflyse en fastlagt folkeafstemning. Kommunalbestyrelsen kan heller ikke efterfølgende ændre og træffe nye beslutninger om formuleringen af spørgsmålet på stemmesedlen og dagen for en folkeafstemning, hvis afholdelse er besluttet på et tidligere møde.

Forslag om afholdelse af folkeafstemning kan stilles senest på det møde, hvor den beslutning, der skal afholdes folkeafstemning om, vedtages.⁶ Stilles det senere, kan det ikke behandles. Fremsætter et eller flere medlemmer af kommunalbestyrelsen forud

¹ Jf. § 9 b, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

² Jf. § 11, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse.

³ Jf. § 9 b, stk. 3, og stk. 4, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

⁴ Jf. § 9 b, stk. 5, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

⁵ Jf. § 9 b, stk. 5, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

⁶ Jf. § 9 b, stk. 6, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

for eller på det møde, hvor kommunalbestyrelsen skal behandle en sag, forslag om, at kommunalbestyrelsens beslutning i sagen undergives bindende kommunal folkeafstemning, er dette et ændringsforslag til beslutningen. Den beslutning, der foreslås afholdt bindende folkeafstemning om, kan derfor ikke vedtages, før kommunalbestyrelsen har behandlet forslaget om afholdelse af folkeafstemning.⁷ Et medlem har dog ikke krav på, at kommunalbestyrelsen tager stilling til et ændringsforslag, der fremsættes efter, at afstemningen om sagen er påbegyndt.

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om et forslag om afholdelse af folkeafstemning, selv om der ikke er indhentet erklæring om forslaget fra vedkommende stående udvalg og fra økonomiudvalget.⁸ Det betyder, at udvalgsbehandling af et ændringsforslag om bindende kommunal folkeafstemning i en sag, hvor kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning, ikke er nødvendig for, at kommunalbestyrelsen på et forsvarligt grundlag kan træffe beslutning om ikke at vedtage ændringsforslaget.

Har kommunalbestyrelsen truffet beslutning om at afholde en folkeafstemning, skal kommunalbestyrelsen straks skriftligt orientere Økonomi- og Indenrigsministeriet om dette og om tidspunktet for afholdelsen af folkeafstemningen.⁹

4. Hvad der kan gøres til genstand for bindende kommunale folkeafstemninger

Kommunalbestyrelsen kan udskrive en bindende kommunal folkeafstemning om beslutninger, som kommunalbestyrelsen træffer i kommunale sager. Ved folkeafstemningen vil vælgerne således skulle tage stilling til en beslutning, som kommunalbestyrelsen har truffet, og der vil dermed altid være tale om, at vælgerne enten godkender eller forkaster en allerede truffet beslutning. Konsekvenserne af en sådan afstemning vil dermed være entydige.

Dog er det fundet nødvendigt at undtage en række beslutninger, således at der ikke kan afholdes folkeafstemning om en række nærmere angivne beslutninger. Se herom afsnit 4.2 nedenfor.

Hvis kommunalbestyrelsen er i tvivl med hensyn til, om en beslutning kan gøres til genstand for en bindende kommunal folkeafstemning, har kommunen mulighed for at rette henvendelse til Ankestyrelsen for på forhånd at få Ankestyrelsens udtalelse om lovligheden af kommunens påtænkte disposition. Tilsynet er ikke forpligtet til at udrede retlige spørgsmål, inden kommunen foretager dispositionen, men kan vælge at tage sagen op.

Endvidere har kommunen mulighed for at rette henvendelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet, der kan vejlede generelt om forståelsen af reglerne om bindende kommunale folkeafstemninger, der hører under ministeriets ressort.

4.1. Kommunalbestyrelsesbeslutninger, der kan gøres til genstand for bindende kommunale folkeafstemninger

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at afholde bindende folkeafstemning om en beslutning, som kommunalbestyrelsen træffer i en sag, som kan gøres til genstand for forhandling i kommunalbestyrelsen.¹⁰

⁷ Jf. § 9 b, stk. 6, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

⁸ Jf. § 9 b, stk. 6, 3. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

⁹ Jf. § 9 b, stk. 7, i lov om kommunernes styrelse.

¹⁰ Jf. § 9 b, stk. 1, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

Såfremt mere end én behandling af en sag er påkrævet efter lovgivningen, er det først kommunalbestyrelsens endelige beslutning, som kan gøres til genstand for en bindende folkeafstemning.¹¹ Dette er af betydning for beslutninger, der efter lovgivningen skal undergives to behandlinger i kommunalbestyrelsen, men også for sager, hvor kommunalbestyrelsen efter lovgivningen først vedtager en foreløbig beslutning i sagen, der i sig selv har visse retsvirkninger, og hvor kommunalbestyrelsen derefter skal vedtage den endelige beslutning i sagen. F.eks. skal et planforslag, kommunalbestyrelsen vedtager, sendes i høring og offentliggøres, førend kommunalbestyrelsen endeligt kan vedtage planen. Det er kun kommunalbestyrelsens endeligt vedtagne plan, der vil kunne gøres til genstand for en bindende folkeafstemning. Det skal følge af lovgivningen, at mere end én behandling af en sag er påkrævet. Træffer kommunalbestyrelsen en beslutning, der efter kommunalbestyrelsens egen vedtagelse, men ikke efter lovgivningen, er foreløbig, vil kommunalbestyrelsen kunne vedtage at afholde en bindende kommunal folkeafstemning om denne foreløbige beslutning.

Kommunalbestyrelsen kan udskrive en bindende kommunal folkeafstemning om beslutninger, som kommunalbestyrelsen træffer i kommunale sager, dvs. sager, som falder inden for kommunalbestyrelsens kompetence at drøfte i kommunalbestyrelsen. At en sag falder inden for kommunalbestyrelsens kompetence, kan følge af skreven lov eller af de uskrevne retsgrundsætninger om kommunernes opgavevaretagelse (kommunalfuldmagtsreglerne).

Reglerne indebærer, at der f.eks. kan afholdes bindende kommunale folkeafstemninger om en beslutning om placering af et nyt plejehjem eller andre kommunale institutioner, en beslutning om skolelukning, en beslutning om at overlade det til andre aktører end kommunen at udføre opgaver på beskæftigelsesområdet, en beslutning om, at andre kommuner kan foretage vielser i kommunen, en beslutning om indsendelse af en ansøgning til Økonomi- og Indenrigsministeriet om opdeling eller sammenlægning af kommuner osv.

4.2. Kommunalbestyrelsesbeslutninger, der ikke kan gøres til genstand for bindende kommunale folkeafstemninger

Loven indeholder visse undtagelser til det overordnede udgangspunkt om, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at afholde en bindende kommunal folkeafstemning om en kommunalbestyrelsesbeslutning. De enkelte undtagelser er beskrevet under afsnit 4.2.1-4.2.5.

Hvis kommunalbestyrelsens beslutning i en sag indeholder flere forskellige elementer eller vilkår, vil beslutningen være omfattet af undtagelsen, hvis blot et af elementerne eller vilkårene falder ind under undtagelsen.

4.2.1. Beslutninger om sager, der vedrører statslige og regionale opgaver, til hvis gennemførelse kommunens medvirken er nødvendig eller har nær tilknytning

For det første kan der ikke afholdes en bindende kommunal folkeafstemning om en beslutning om sager, der vedrører statslige eller regionale opgaver, til hvis gennemførelse kommunens medvirken er nødvendig eller har nær tilknytning.¹²

¹¹ Jf. § 9 b, stk. 1, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

¹² Jf. § 9 b, stk. 2, nr. 1, i lov om kommunernes styrelse.

Denne undtagelse omfatter beslutninger, der vedrører opgaver på statsligt eller regionalt niveau, hvis gennemførelse afhænger af en eller flere kommuners medvirken. Dette kan skyldes, at projektet har en geografisk tilknytning til den eller de pågældende kommuner, og at kommunerne i den forbindelse skal bistå med f.eks. tilladelser, dispensationer, udlejning af ejendomme, ændringer af kommune- og lokalplaner m.m.

Denne undtagelse omfatter f.eks. beslutninger, der træffes i tilknytning til eller som led i udmøntning af statslige anlægsprojekter. De vedtages normalt ved anlægslove og involverer ofte flere kommuner. Statslige anlægsprojekter gennemføres således ofte i tæt samspil med de kommuner, hvor projektet anlægges. Kommunerne bidrager hertil med en række lokale administrative tilladelser, som meddeles som supplement til anlægsloven. Endvidere foranlediger statens større projekter ofte, at de berørte kommuner selv melder kommunale projekter ind til gennemførelse i nær tilknytning til de statslige projekter. Dette sker ud fra et hensyn om at få udført mest muligt i de lokalområder, hvor der alligevel skal bygges. Sådanne projekter er som følge af den nære tilknytning til de statslige projekter ligeledes omfattet af undtagelsen.

Endvidere omfatter undtagelsen f.eks. beslutninger vedrørende indkvartering af asylansøgere m.v., som er en statslig opgave, der løses i samarbejde med kommunerne.

Undtagelsen omfatter ligeledes regionale opgaver, til hvis gennemførelse kommunens medvirken er nødvendig eller har nær tilknytning – f.eks. placeringen af hospitalsbygninger eller lignende.

4.2.2. Beslutninger i sager, hvor afholdelsen eller resultatet af en folkeafstemning kan medføre en tilsidesættelse af lovgivningen eller være i strid med en afgørelse

For det andet kan der ikke afholdes en bindende kommunal folkeafstemning om en beslutning i sager, hvor afholdelsen eller resultatet af en folkeafstemning kan medføre en tilsidesættelse af lovgivningen eller være i strid med en afgørelse.¹³

Denne undtagelse vedrører to tilfældegrupper, der handler om, at enten *afholdelsen* eller *resultatet* af en folkeafstemning om en kommunalbestyrelsesbeslutning kan medføre en tilsidesættelse af lovgivningen. Undtagelsen omfatter også tilfælde, hvor enten afholdelsen eller resultatet af folkeafstemningen kan medføre en tilsidesættelse af en afgørelse, som en anden myndighed end kommunen er truffet, og som kommunen er bundet af.

Den første gruppe af undtagelser, hvor selve *afholdelsen* af en folkeafstemning kan medføre en tilsidesættelse af lovgivningen eller være i strid med en afgørelse, vil f.eks. kunne omfatte sager, hvor der gælder en særlig lovbestemt frist for kommunalbestyrelsens beslutning eller udførelsen af kommunalbestyrelsens beslutning i sagen, og hvor afholdelsen af en folkeafstemning vil indebære, at den pågældende frist ikke kan overholdes. Kan folkeafstemningen afholdes i overensstemmelse med de frister, der gælder herfor, jf. afsnit 2 ovenfor, samtidig med at den særlige lovbestemte frist overholdes, er undtagelsesbestemmelsen ikke til hinder for at træffe beslutning om at afholde en folkeafstemning.¹⁴

Den anden gruppe af undtagelser, hvor selve *resultatet* af en folkeafstemning kan medføre en tilsidesættelse af lovgivningen eller være i strid med en afgørelse, vil f.eks. kunne omfatte sager, hvor kommunen efter lovgivningen er forpligtet til at gennemfø-

¹³ Jf. § 9 b, stk. 2, nr. 2, i lov om kommunernes styrelse.

¹⁴ Jf. § 9 b, stk. 4, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

re en bestemt foranstaltning. Hvis et bestemt resultat af folkeafstemningen vil medføre, at kommunalbestyrelsen ikke kan udføre en foranstaltning, som den er forpligtet til efter lovgivningen, fastsætter undtagelsesbestemmelsen, at en sådan beslutning ikke kan være genstand for en bindende folkeafstemning. Dette gælder også, selv om resultatet kan medføre – og at det mest sandsynlige resultat er – at kommunalbestyrelsen kan overholde sine forpligtelser. En sådan forpligtelse med hensyn til at udføre en foranstaltning kan f.eks. følge af offentligretlige regler, eksempelvis valg af en kontrakt efter et offentligt udbud, hvor kommunen som udbyder efter omstændighederne kan være forpligtet til at kontrahere med en bestemt af de bydende, eller hvor der af lovgivningen på et kommunalt opgaveområde følger en pligt for kommunalbestyrelsen til at udføre en bestemt handling eller varetage en bestemt opgave.

4.2.3. Beslutninger efter reglerne i lov om kommunernes styrelse kapitel V, §§ 57-59 og efter regler fastsat i medfør heraf

For det tredje kan der ikke afholdes en bindende kommunal folkeafstemning om en beslutning, der er truffet efter reglerne i lov om kommunernes styrelse kapitel V, §§ 57-59 og efter regler fastsat i medfør heraf.¹⁵ Kapitel V og §§ 57-59 i lov om kommunernes styrelse og de regler, der er fastsat i medfør heraf, er de almindelige regler om kommunens økonomiske forvaltning.

Undtagelsesbestemmelsen omfatter alle beslutninger vedrørende kommunens økonomiske forvaltning. Bestemmelsen omfatter således bl.a. vedtagelsen af kommunens årsbudget og flerårige budgetoverslag, afgivelsen af kommunens regnskab til revisionen samt godkendelsen af kommunens regnskab og alle andre beslutninger end vedtagelsen af årsbudgettet, som kommunalbestyrelsen træffer som bevillingsmyndighed. Det forhold, at kommunalbestyrelsens beslutninger som bevillingsmyndighed ikke kan undergives folkeafstemning, er ikke til hinder for, at en folkeafstemning om f.eks. gennemførelsen af et større projekt i kommunen kan omfatte kommunalbestyrelsens principbeslutning forud for selve bevillingen om, hvordan projektet skal finansieres. Det er op til kommunalbestyrelsens flertal, om beslutningen skal omfatte finansierings spørgsmål.

4.2.4. Beslutninger om skatter, afgifter og gebyrer

For det fjerde kan der ikke afholdes en bindende kommunal folkeafstemning om en beslutning om skatter, afgifter og gebyrer.¹⁶

Undtagelsesbestemmelsen omfatter kommunalt fastsatte skatter, afgifter og gebyrer. Undtagelsen gælder, uanset hvilken betegnelse den pågældende ydelse har. Det afgørende er alene, om den pågældende ydelse har karakter af en skat, en afgift eller et gebyr. Undtagelsen omfatter således fastsættelsen af den kommunale skatteudskrivningsprocent og grundskyldspromillen.

Kun beslutninger, der efter sit umiddelbare indhold vedrører skatter, afgifter og gebyrer, er undtaget fra at kunne blive genstand for bindende folkeafstemninger. Det forhold, at en beslutning, f.eks. en lokalplan med et bestemt indhold, efter sit indhold vil få nogle afledede konsekvenser for skatter, afgifter og gebyrer, vil ikke i sig selv indebære, at beslutningen er omfattet af undtagelsen.

¹⁵ Jf. § 9 b, stk. 2, nr. 3, i lov om kommunernes styrelse.

¹⁶ Jf. § 9 b, stk. 2, nr. 4, i lov om kommunernes styrelse.

4.2.5. *Beslutninger, der afgør en sag over for enkelte fysiske eller juridiske personer*

For det femte kan der ikke afholdes en bindende kommunal folkeafstemning om en beslutning, der afgør en sag over for enkelte fysiske eller juridiske personer, herunder om vederlæggelse, løn- og øvrige ansættelsesforhold, medmindre beslutningen afgør en sag over for kommunen selv eller over for et selskab, hvori kommunen har bestemmende indflydelse.¹⁷

Denne undtagelsesbestemmelse omfatter f.eks. afgørelser om, hvorvidt en konkret borger skal have tilskud til anskaffelse af en handicapbil, om en borger skal have kommunal hjemmehjælp, ansættelse af embedsmænd ved kommunen, og om en virksomhed kan få tilladelse til at opføre en tilbygning m.v.

Undtagelsesbestemmelsen gælder derimod ikke i forhold til afgørelser, kommunen træffer over for sig selv og over for selskaber, hvori kommunen har bestemmende indflydelse.

5. Aflysning af en bindende kommunal folkeafstemning

Det overordnede udgangspunkt er, at når kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om at afholde en bindende folkeafstemning, kan kommunalbestyrelsen ikke efterfølgende aflyse folkeafstemningen. Se herom afsnit 3 ovenfor.

Kommunalbestyrelsen *skal* dog aflyse folkeafstemningen, hvis afholdelsen eller resultatet af folkeafstemningen kan komme i strid med lovgivning, der er vedtaget og trådt i kraft efter kommunalbestyrelsens beslutning, eller hvis afholdelsen eller resultatet af folkeafstemningen kan komme i strid med en afgørelse, der efterfølgende er truffet af en anden myndighed end kommunen, og som efter lovgivningen er bindende for kommunen. Derudover er kommunalbestyrelsen forpligtet til at aflyse folkeafstemningen, hvis den beslutning, der skal afholdes folkeafstemning om, efter kommunalbestyrelsens beslutning om at afholde afstemningen bliver omfattet af de undtagelser, der er nævnt i afsnit 4.2.1 og 4.2.5 ovenfor.¹⁸

6. Den bindende virkning af en kommunal folkeafstemning

Bindende kommunale folkeafstemninger er bindende i den forstand, at de fører til vedtagelse eller forkastelse af en kommunal beslutning, og således at kommunalbestyrelsen ikke kan træffe en beslutning i strid med resultatet af folkeafstemningen i kommunalbestyrelsens funktionsperiode uden at afholde en ny folkeafstemning om den nye beslutning.¹⁹

Kommunalbestyrelsen kan således ikke træffe en ny beslutning i den samme sag i strid med resultatet af folkeafstemningen i kommunalbestyrelsens funktionsperiode uden at udskrive en folkeafstemning om den pågældende beslutning. Hvor længe denne binding gælder, vil derfor afhænge af, hvornår i kommunalbestyrelsens funktionsperiode folkeafstemningen afholdes, idet beslutningen alene er bindende for den siddende kommunalbestyrelse i den resterende del af dennes funktionsperiode.

Når kommunalbestyrelsen træffer beslutning om at afholde en bindende folkeafstemning om en beslutning, forudsættes det, at kommunalbestyrelsen har overvejet den indskrænkning i kommunalbestyrelsens beslutningsrum, som en sådan afstemning vil

¹⁷ Jf. § 9 b, stk. 2, nr. 5, i lov om kommunernes styrelse.

¹⁸ Jf. § 9 b, stk. 8, i lov om kommunernes styrelse.

¹⁹ Jf. § 9 d, 1. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

indebære i forhold til den pågældende beslutning og de vilkår, der indgår i beslutningen.

En kommunal folkeafstemning er dog ikke bindende, hvis resultatet af folkeafstemningen efter dens afholdelse kommer i strid med lovgivning, der er vedtaget og trådt i kraft efter folkeafstemningen, eller hvis resultatet af folkeafstemningen kommer i strid med en afgørelse, der efterfølgende er truffet af en anden myndighed end kommunen, og som efter lovgivningen er bindende for kommunen. Derudover er en folkeafstemning ikke bindende, hvis den beslutning, der er afholdt folkeafstemning om, efterfølgende bliver omfattet af de undtagelser, der er nævnt i afsnit 4.2.1 og 4.2.5 ovenfor.²⁰

7. Afholdelse af folkeafstemningen

I lov om kommunale og regionale valg er der indsat et nyt kapitel 11 a om bindende kommunale folkeafstemninger. Reglerne i kapitel 11 a indebærer, at bindende kommunale folkeafstemninger med de nødvendige tilpasninger skal afholdes efter samme regler som afholdelsen af kommunale og regionale valg, ligesom principperne i folketingsvalglovens regler om landsdækkende folkeafstemninger danner grundlag for reguleringen.

Dette indebærer bl.a., at bindende kommunale folkeafstemninger for at sikre stemmehemmeligheden skal afholdes som almindelige fremmødevalg med mulighed for forudgående brevstemmeafgivning, der dog tilpasses afstemningens lokale karakter. Dette indebærer endvidere, at kredsen af personer med valgret afgrænses på samme måde som til kommunale og regionale valg.

I de følgende afsnit beskrives de hovedpunkter, hvor afholdelse af en bindende kommunal folkeafstemning *adskiller* sig fra kommunale og regionale valg.

7.1. Tilvejebringelse af stemmemateriale

Til bindende kommunale folkeafstemninger skal valgbestyrelsen særskilt tilvejebringe stemmesedler, opslag og brevstemmemateriale til den pågældende afstemning.²¹

Stemmesedlerne og brevstemmesedlerne skal påtrykkes det spørgsmål, der stemmes om,²² og der kan derfor ikke anvendes generisk brevstemmemateriale som til kommunale og regionale valg samt landsdækkende folkeafstemninger.

7.2. Brevstemmeafgivning

Da folkeafstemningen alene vedrører vælgerne i den kommune, hvis kommunalbestyrelse har udskrevet en bindende folkeafstemning, er det fundet nødvendigt at tilpasse reglerne om brevstemmeafgivning i forhold til de regler, der gælder ved kommunale og regionale valg.

Der skal gives mulighed for at brevstemme på borgerservicecentre o.lign. i kommunen de sidste 3 uger før afstemningsdagen, dog senest tredjesidste søgnedag før afstemningsdagen.²³

²⁰ Jf. § 9 d, 2. pkt., i lov om kommunernes styrelse.

²¹ Jf. § 105 e, stk. 3, nr. 1, og § 105 h, stk. 8, 1. pkt., i lov om kommunale og regionale valg.

²² Jf. § 105 f, stk. 2, jf. § 105 h, stk. 8, 3. pkt., i lov om kommunale og regionale valg.

²³ Jf. § 105 h, stk. 7, i lov om kommunale og regionale valg.

Kommunalbestyrelsen kan indgå aftale med vedkommende kommunalbestyrelse om, at der kan brevstemmes i andre kommuner.²⁴ Det kunne f.eks. være relevant at indgå en gensidig aftale om brevstemmeafgivning nogle kommuner imellem i det tilfælde, hvor der f.eks. afholdes folkeafstemning i flere kommuner om sammenlægning af de pågældende kommuner.

Derudover skal brevstemmeafgivning finde sted på sygehuse og i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, såfremt det pågældende sygehus eller den pågældende institution er beliggende i den samme region som kommunen, der afholder folkeafstemningen. Endvidere kan kommunalbestyrelsen ligeledes indgå aftale med vedkommende regionsråd i andre regioner om brevstemmeafgivning på regionens sygehuse og med kriminalforsorgen for så vidt angår brevstemmeafgivning på kriminalforsorgens institutioner uden for den region, hvor kommunen, der afholder folkeafstemningen, er beliggende.²⁵

Endelig skal brevstemmeafgivning finde sted på plejehjem og i beskyttede boliger, der drives efter reglerne i lov om social service, boformer tilvejebragt efter reglerne i lov om social service, almene plejeboliger, der er omfattet af lov om alene boliger m.v., der er beliggende i kommunen. Endvidere kan kommunalbestyrelsen indgå aftale med vedkommende kommunalbestyrelse i andre kommuner om brevstemmeafgivning på plejehjem m.v. uden for kommunen.²⁶

Indgås der aftaler om brevstemmeafgivning med andre kommunalbestyrelser eller regionsråd eller med kriminalforsorgen, bør aftalerne indgås i tilstrækkelig god tid forud for afstemningen, således at det er muligt at brevstemme i de pågældende kommuner, sygehuse og institutioner i hele brevstemmeperioden.

7.3. Andre samtidige valg eller afstemninger

Hvis der afholdes en bindende kommunal folkeafstemning samme dag som et landsdækkende eller kommunalt og regionalt valg eller en landsdækkende folkeafstemning, skal den kommunale folkeafstemning være klart adskilt fra det/de øvrige valg eller afstemninger.

Hvis der afholdes en bindende kommunal folkeafstemning samme dag som et af de andre ovennævnte valg eller afstemninger, skal valgkortene have en anden udformning end de valgkort, der benyttes ved de øvrige valg eller afstemninger.²⁷ Den anden udformning af valgkortet til en kommunal folkeafstemning kan f.eks. bestå i, at det har en anden farve, skriftstørrelse eller påskrift end de valgkort, der benyttes ved de øvrige valg eller afstemninger.

Derudover skal stemmesedlerne til den kommunale folkeafstemning have en anden farve end stemmesedlerne, der benyttes ved det landsdækkende eller kommunale og regionale valg eller den landsdækkende eller anden kommunale folkeafstemning.²⁸

Endelig skal der på hvert afstemningssted findes særskilte stemmelokaler, stemmerum, valgborde og stemmekasser til kommunale folkeafstemninger, hvis der samtidig afholdes et landsdækkende eller kommunalt og regionalt valg eller en landsdækkende

²⁴ Jf. § 105 h, stk. 2, i lov om kommunale og regionale valg.

²⁵ Jf. § 105 h, stk. 3 og 5, i lov om kommunale og regionale valg.

²⁶ Jf. § 105 h, stk. 4, i lov om kommunale og regionale valg.

²⁷ Jf. § 105 d, stk. 2, i lov om kommunale og regionale valg.

²⁸ Jf. § 105 f, stk. 3, i lov om kommunale og regionale valg.

folkeafstemning.²⁹ Afholdes der flere kommunale folkeafstemninger samme dag, skal der på hvert afstemningssted endvidere findes særskilte stemmekasser til brug for hver kommunal folkeafstemning.³⁰

8. Mere information

For nærmere oplysninger om baggrunden for og indholdet af lovændringerne kan henvises til bemærkningerne til lovforslaget (L 191, FT 2017-18):

http://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L191/som_fremsat.htm

Eventuelle spørgsmål til dette orienteringsbrev kan rettes til Økonomi- og Indenrigsministeriets Valgenhed på valg@oim.dk.

Dette orienteringsbrev lægges på ministeriets hjemmeside.

Med venlig hilsen
Christine Boeskov
Valgkonsulent

---

²⁹ Jf. § 105 g, stk. 4, i lov om kommunale og regionale valg.

³⁰ Jf. § 105 g, stk. 5, 1. pkt., i lov om kommunale og regionale valg.